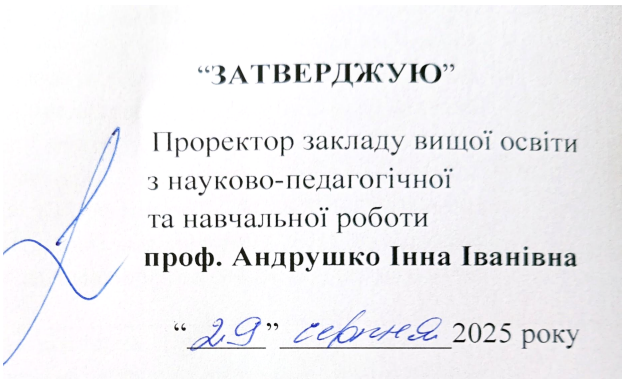
Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова

Кафедра ФТИЗІАТРІЇ З КУРСОМ КЛІНІЧНОЇ ІМУНОЛОГІЇ ТА АЛЕРГОЛОГІЇ

"**ПОГОДЖЕНО**"
Завідувач кафедри фтизіатрії з курсом
клінічної імунології та алергології

доц. ЗВО Людмила Кулик
"__29____"____08_____2025___ року

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФТИЗІАТРІЯ З ОСОБЛИВОСТЯМИ ДИТЯЧОГО ВІКУ»

Спеціальність	228 Педіатрія
Освітній рівень	Магістр, другий рівень вищої освіти
Освітня програма	ОПП «Педіатрія», 2025
Навчальний рік	2025-2026
Кафедра	фтизіатрії з курсом клінічної імунології та алергології
Лектор	Доцент ЗВО Людмила КУЛИК
Контактна інформація	phthisiatry@vnmu.edu.ua КНП «Вінницький обласний клінічний фтизіопульмонологічний центр» 23233 Вінницька обл., Вінницький рн., с. Бохоники, Комплекс будівель та споруд, будинок Б/Н
Укладач силабусу	Доцент ЗВО Ольга ПЛИКАНЧУК

2025 рік

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ОК 35, складова циклу дисциплін загальної підготовки
Курс/семестр	4 курс/VIII семестр
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ECTS)	60 годин/ 2 кредити ECTS
Структура дисципліни	Лекції - 8 год Практичні заняття - 26 год Самостійна робота -26 год В цілому аудиторне навантаження – 56,6%, СРС – 43,4%
Кількість змістових модулів	7
Мова викладання	українська
Форма навчання	Очна

2. Опис навчальної дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність.
Предметним напрямком дисципліни є клініка, діагностика, лікування та профілактика захворювань з галузі фтизіатрії. У загальній системі підготовки лікаря, фтизіатрія є однією із загальнотерапевтичних дисциплін. Курс орієнтований на отримання фундаментальних знань з методів обстеження хворого на туберкульоз, ранній та своєчасній діагностиці даного захворювання, особливостям перебігу туберкульозної інфекції в сучасних умовах несприятливої епідемічної ситуації, лікуванню та запобіганню найбільш поширених клінічних форм туберкульозу легеневої та позалегеневої локалізації.

Передреквізити:

Студенту для успішного навчання та опанування компетентностями з дисципліни «Фтизіатрія» необхідні базові знання та результати навчання наступних дисциплін:

- анатомія людини – знати анатомію органів дихання;
- фізіологія – знати фізіологію органів дихання;
- патоморфологія – знати патоморфологічні зміни органів при туберкульозі;
- патофізіологія – знати патофізіологію органів дихання;
- мікробіологія – знати морфологічну будову, властивості, патогенність та вірулентність мікобактерій туберкульозу, методи їх виявлення в харкотинні та інших матеріалах, вміти зібрати матеріал для бактеріологічного дослідження, оцінити отримані результати;
- фармакологія – знати антимікобактеріальні препарати, механізми дії, побічні явища, вміти їх призначити хворому;
- пропедевтика внутрішньої медицини – знати методику опитування та об'єктивного огляду хворого, вміти зібрати анамнез та оглянути пацієнта, оцінити отримані дані;
- пропедевтика педіатрії – знати методику опитування та об'єктивного огляду дитини, вміти зібрати анамнез та оглянути дитину;
- радіологія – знати рентгенологічні особливості органів грудної клітки в нормі і при патології, рентгенологічні симптоми і синдроми, вміти виявитита інтерпретувати ренгенологічнізиіни в легенях;
- внутрішня медицина –знати клінічні прояви, рентгенсеміотику захворювань дихальної системи, вміти провести диференціальну діагностику хвороб органів дихання;
- гігієна та екологія – знати методи профілактики захворювань; епідеміологія – знати ланки епідеміологічного процесу (джерело інфекції, шляхи передачі інфекції, сприйнятливість організму).

Мета курсу та його значення для професійної діяльності. Набуття теоретичних знань та практичних навичок щодо діагностики туберкульозного захворювання в процесі вивчення дисципліни «Фтизіатрія», навчити студентів лікуванню та запобіганню найбільш поширених клінічних форм туберкульозу легеневої та позалегеневої локалізації, веденню пацієнтів з мультирезистентними формами туберкульозу

Постреквізити:
Студент при успішному навчанні та опануванні компетентностей після закінчення вивчення дисципліни «Фтизіатрія» здобуває знання, вміння та навички, якіі можуть бути використані в наступних дисциплінах:

- пульмонологія
- ендокринологія
- хірургія
- оториноларингологія
- урологія
- гінекологія
- неврологія
- інфекційні хвороби
- епідеміологія
- педіатрія
- дитячі інфекції
- онкологія

3. **Результати навчання**

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

- визначати фактори ризику туберкульозу;
- проводити опитування хворих з метою визначення симптомів, що можуть свідчити про туберкульоз;
- застосовувати алгоритм обстеження хворих з симптомами, що можуть свідчити про туберкульоз, на етапі первинної допомоги і розробляти клінічний маршрут пацієнта;
- визначати варіанти тактичних дій лікаря у відповідності до даних бактеріоскопічного дослідження мокротиння, рентгенологічного обстеження та інших методів діагностики;
- інтерпретувати дані мікроскопічного, молекулярно-генетичного, бактеріологічного методів виявлення збудника туберкульозу;
- оцінювати результати основних лабораторних, променевих, інструментальних методів діагностики та туберкулінодіагностики;
- проводити диференційну діагностику при кашлі;
- проводити диференційну діагностику при наявності інтоксикаційного, бронхолегеневого синдрому та найбільш типових змін на рентгенограмі грудної порожнини у хворих з симптомами, що можуть свідчити про туберкульоз;
- формулювати діагноз туберкульозу згідно з діючою класифікацією;
- організовувати лікування туберкульозу під безпосереднім наглядом;
- формувати і підтримувати прихильність хворого до лікування туберкульозу;
- призначати стандартизоване медикаментозне лікування хворим на чутливий туберкульоз і визначати результати лікування;
- призначати лікування хворим на хіміорезистентний туберкульоз;
- призначати лікування хворим на туберкульоз у поєднанні з ВІЛ-інфекцією;
- проводити відстеження контактів хворих на туберкульоз;
- проводити хіміопрофілактику туберкульозу;
- організовувати заходи адміністративного інфекційного контролю туберкульозної інфекції;
- організовувати заходи з контролю повітря закритих приміщень;

- правильно використовувати та підбирати індивідуальні засоби захисту органів дихання;
- проводити аналіз ефективності заходів протидії туберкульозу, в тому числі із застосуванням принципів когортного аналізу ефективності лікування.

4. Зміст та логістика дисципліни

Модуль 1 **Загальні питання фтизіатрії**	VIII семестр 11,5 год/ 0,4 кредиту	Лекція № 1 Практичне заняття № 1 Тема для самостійного опрацювання №№ 1,2
Модуль 2 **Виявлення і діагностика туберкульозу**	VIII семестр 9 год/0,3 кредиту	Лекція № 2 Практичне заняття № 2 Тема для самостійного опрацювання № 3
Модуль 3 **Клінічні форми туберкульозу**	VIII семестр 8 год/0,26 кредиту	Лекція № 3 Практичне заняття № 3 Тема для самостійного опрацювання № 4
Модуль 4 **Лікування туберкульозу**	VIII семестр 10,5 год/0,35 кредиту	Лекція № 4 Практичне заняття № 4 Тема для самостійного опрацювання № № 5,6
Модуль 5 **Профілактика туберкульозу**	VIII семестр 9 год/0,3 кредиту	Практичне заняття № 5 Тема для самостійного опрацювання № 6
Модуль 6 **Туберкульоз у сполученні з ВІЛ-інфекцією**	VIII семестр 7 год/0,23 кредиту	Практичне заняття № 6 Тема для самостійного опрацювання № 7
Модуль 7 **Значення супутньої патології в перебігу туберкульозу. Ускладнення туберкульозу**	VIII семестр 5 год/0,16 кредиту	Практичне заняття № 7 Тема для самостійного опрацювання № 8

Дисципліна включає 13 тем, які поділені на 7 змістових модулів.

Модуль 1 «Фтизіатрія»

Змістовий модуль 1. Загальні питання фтизіатрії

Тема 1. Збудник туберкульозу, будова, метаболізм, мінливість, стійкість у довкіллі. Класифікація. Патогенність і вірулентність мікобактерій. Основні епідеміологічні показники туберкульозної інфекції та їх оцінка. Епідеміологія туберкульозу в Україні і світі. Джерела туберкульозної інфекції. Механізм передачі інфекції, шляхи зараження.

Тема 2. Патогенез туберкульозу. Імунітет при туберкульозі. Патоморфоз туберкульозу. Клінічна класифікація туберкульозу. Поняття про латентну туберкульозну інфекцію, первинний і вторинний туберкульоз. Групи ризику.

Змістовий модуль 2. Виявлення і діагностика туберкульозу

Тема 1. Визначення симптомів, що можуть свідчити про туберкульоз. Маршрут пацієнта з кашлем на етапі первинної медичної допомоги. Місце лабораторних методів у виявленні туберкульозу. Мікроскопічна діагностика туберкульозу. Бактеріологічні методи діагностики туберкульозу. Молекулярно-генетична діагностика туберкульозу.

Тема 2. Застосування рентгенологічного дослідження в діагностиці туберкульозу. Роль комп'ютерної і магнітно-резонансної томографії в діагностиці та диференційній діагностиці туберкульозу. Рентгенологічна семіотика легеневого і позалегеневого туберкульозу. Роль інструментальних та інвазивних методів у підтвердженні діагнозу. Туберкулінодіагностика. Принцип методу, показання. Роль туберкулінодіагностики у виявленні латентної туберкульозної інфекції.
Клінічний розбір пацієнта

Змістовий модуль 3. Клінічні форми туберкульозу
Тема 1. Клінічні варіанти перебігу туберкульозу легеневої, позалегеневої, комбінованої локалізації. Легеневі, позалегеневі, комбіновані локалізації туберкульозу. Генералізований (міліарний) туберкульоз. Туберкульоз плеври, лімфатичних вузлів, ЦНС.
Тема 2. Туберкульоз у дітей. Вплив масової імунізації проти туберкульозу на патоморфоз туберкульозу в дітей. Перебіг туберкульозу у вакцинованої та невакцинованої дитини.
Клінічний розбір пацієнта.

Змістовий модуль 4. Лікування туберкульозу
Тема 1. Основні принципи і методи лікування хворих на туберкульоз легень. Протитуберкульозні препарати. Стандартні режими хіміотерапії. Поняття про хіміорезистентність: моно-, полі-, мультирезистентний туберкульоз, розширена резистентність. Стандартні, індивідуальні, емпіричні режими лікування хіміорезистентного туберкульозу. Лікування позалегеневого туберкульозу. Побічні ефекти хіміотерапії туберкульозу, стратегії їх подолання.
Тема 2. Моніторинг лікування, оцінка ефективності. Визначення результатів лікування туберкульозу. Лікування під безпосереднім наглядом. Амбулаторне і стаціонарне лікування туберкульозу. Прихильність до лікування. Методи хірургічного лікування легеневого і позалегеневого туберкульозу. Паліативна допомога. Подолання стигми і дискримінації хворих на туберкульоз.
Клінічний розбір пацієнта.

Змістовий модуль 5. Профілактика туберкульозу
Тема 1. Ланцюг передачі інфекції, шляхи його переривання: виявлення, ізоляція, ефективне лікування джерел інфекції, інфекційний контроль, вакцинація БЦЖ, хіміопрофілактика. Інфекційний контроль: адміністративний, інженерний, індивідуальний аспекти. Розподіл потоків хворих, поняття про зони високого, середнього, низького ризику. Респіраторна гігієна. Контроль стану повітря закритих приміщень: природна, штучна вентиляція. Фільтрація повітря. УФ-опромінення: конструкції опромінювачів.
Тема 2. Індивідуальний захист органів дихання: типи респіраторів, правила підбору і застосування. Поняття про контактних осіб, осередки туберкульозної інфекції. Відстеження контактів. Вакцинація БЦЖ: терміни, протипоказання, техніка. Перебіг післявакцинального періоду. Ускладнення БЦЖ. Показання до хіміопрофілактики туберкульозу. Режими хіміопрофілактики.
Клінічний розбір пацієнта.

Змістовий модуль 6. Туберкульоз у сполученні з ВІЛ-інфекцією.
Тема 1. ВІЛ-асоційований туберкульоз: значення проблеми в Україні та світі. Патогенез туберкульозу на тлі ВІЛ-інфекції. Значення туберкульозу як опортуністичної інфекції. Перебіг, діагностика, лікування ко-інфекції ТБ/ВІЛ.
Тема 2. Терміни призначення протитуберкульозної в антиретровірусної терапії. Визначення прогнозу захворювання. Синдром відновлення імунної системи у хворих з ВІЛ-інфекцією, його вплив на перебіг туберкульозу.

Змістовний модуль 7. Значення супутньої патології в перебігу туберкульозу. Ускладнення туберкульозу.

Тема 1. Значення іншої супутньої патології в перебігу туберкульозу: цукровий діабет, пневмоконіози, захворювання нирок. Туберкульоз і вагітність. Невідкладні стани в клініці туберкульозу: спонтанний пневмоторакс, легенева кровотеча, анафілактичний шок, бронхоспазм. Діагностика, невідкладна допомога. Диференційний залік.

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів дисципліни.
Практичні заняття передбачають теоретичне обґрунтування основних питань теми та засвоєння наступних практичних навичок:

1. обстеження та доповідь тематичного хворого;
2. розв'язання ситуаційних завдань та завдань з невідкладної допомоги;
3. розгляд тестових завдань;
4. аналіз результатів лабораторних, інструментальних обстежень;

Фома навчання денна. При встановленні законодавством надзвичайних ситуацій, форма проведення занять може бути змінена на змішану.
Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять (удосконалення навичок фізикального обстеження хворого, опанування навичками трактування результатів лабораторних та інструментальних досліджень при відповідних патологіях дитячого віку), вивчення тем для самостійної роботи та засвоєння лекційного матеріалу. Самостійна робота студента оцінюється під час проведення підсумкового контролю у вигляді іспиту з дисципліни «Педіатрія».
Індивідуальна робота включає опрацювання наукової літератури, підготовку оглядів з наданих тем для презентації на засіданнях студентського наукового гуртка, виконання науково-практичних досліджень, участь у профільних олімпіадах, науково-практичних конференціях, конкурсах студентських наукових робіт.
Тематичні плани лекцій, календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної роботи, обсяг та напрямки індивідуальної роботи опубліковані на сайті кафедри.
Маршрут отримання матеріалів: Кафедра фтизіатрії з курсом клінічної імунологіх та алергології/Студенту/Очна форма навчання/ Медицина/4 курс/Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням https://www.vnmu.edu.ua/#. Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmu.edu.ua.

5. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, електронне опитування, розв'язання ситуаційний задач, , оцінка результатів лабораторно-інструментальних досліджень надання невідкладної допомоги, виконання практичних навичок, обстежуючи пацієнта
Контроль засвоєння тематичного розділу дисципліни на проміжних контрольних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, електронне тестування, розв'язання ситуаційних задач, контроль практичних навичок
Підсумковий контроль дисципліни - іспит	Згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання, практичні завдання, демонстрація практичних навичок

6. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/загальна–інформація/основні– документи)

Поточний контроль	За системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Підсумковий контроль – диф.залік	Сума балів за тестовий контроль (6-10 б) і усну відповідь (44-70 б). Оцінка за підсумковий контроль: 71-80 балів – «відмінно» 61-70 балів – «добре» 50-60 балів – «задовільно» Менше 50 балів – «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – від 1 до 12 балів Сумарно від 122 до 200 балів.

Шкала оцінювання дисципліни: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,9	B	добре	
160-169,9	C		
141-159,9	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	
0-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань студента

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінку **«відмінно»** отримує студент, який володіє ґрунтовними знаннями з фтизіатрії та може чітко висвітлити питання організації та проведення об'єктивного обстеження хворого на туберкульоз та призначити лікування, в повному об'ємі володіє навиками інтерпретації лабораторних та інструментальних методів дослідження. Може застосувати здобуті знання у практичних ситуаціях.

Оцінку **«добре»** отримує студент, який володіє ґрунтовними знаннями з фтизіатрії та може чітко висвітлити питання організації та проведення об'єктивного обстеження хворого на туберкульоз та призначити лікування, в повному об'ємі володіє навиками інтерпретації лабораторних та інструментальних методів дослідження, але допускає незначні помилки у висвітленні матеріалу.

Оцінку **«задовільно»** отримує студент, який володіє базовими знаннями з фтизіатрії та може частково висвітлити питання проведення об'єктивного обстеження хворого на туберкульоз та

призначити лікування, в повному об'ємі володіє навиками інтерпретації лабораторних та інструментальних методів дослідження, не може пов'язати теоретичний матеріал із практикою.

Оцінку **«незадовільно»** отримує студент, який не знає теоретичних основ предмету «Фтизіатрія», допускає грубі помилки при відповіді, не розуміє базових понять та визначень, не може пояснити значення теоретичного матеріалу для практичної медицини.

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка **«відмінно»** виставляється студенту, який, знає хід та послідовність самостійної навчально-дослідницької роботи для виконання практичного завдання, вміє оцінювати бактеріоскопічне, бактеріологічне та молекулярно-генетичне дослідження харкотиння хворого на туберкульоз, демонструє правильне виконання об"єктивного обстеження хворого на туберкульоз, інтерпретує рентгенологічні дослідження, вміє сформулювати діагноз згідно клінічної класифікації та призначити лікування, згідно DOTS-стратегії.

Оцінка **«добре»** виставляється студенту, який допускає неточності при оцінюванні бактеріоскопічного, бактеріологічного та молекулярно-генетичного дослідження харкотиння хворого на туберкульоз, демонструє правильне виконання об"єктивного обстеження хворого на туберкульоз, інтерпретує рентгенологічні дослідження, вміє сформулювати діагноз згідно клінічної класифікації та призначити лікування, згідно DOTS-стратегії дещо помиляється в дозуванні препаратів.

Оцінка **«задовільно»** виставляється студенту, який знає основи практичного завдання, але зазнає труднощів при оцінюванні лабораторних інструментальних досліджень, дослідження харкотиння хворого на туберкульоз, демонструє не зовсім правильне виконання об"єктивного обстеження хворого на туберкульоз, не точно формулює клінічні синдроми та діагноз.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється студенту, який не може продемонструвати вміння об'єктивного обстеження хворого на туберкульоз, не володіє базовими знаннями з предмету «Фтизіатрія», не вміє описати рентгенологічне дослідження пацієнта.

Оцінювання самостійної роботи студента

Здійснюється під час поточного та підсумкового контролю засвоєння тем відповідного модулю або дисципліни на підставі оцінювання демонстрації виконання практичних навичок, усної відповіді на теоретичне питання, тестування або розв'язання ситуаційних задач, відповідно до тем для самостійного опанування. Оцінювання індивідуальної роботи студента

Оцінювання індивідуальної роботи здобувача освіти

Здійснюється на підставі виконання індивідуальних завдань, науково-практичної роботи, доповіді про результати дослідження на засіданні студентського наукового гуртка та студентських наукових конференціях, написанні наукових статей та тез за результатами наукового практичного дослідження або огляду наукових джерел з певної наукової або практичної проблеми, участі у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, участі у вузівському та Всеукраїнському етапах олімпіади (критерії нарахування балів наведені в п. 14).

Оцінювання усної відповіді під час підсумкового контролю (диференційований залік)

Оцінка **«відмінно»** виставляється студенту, який зміг дати розлогу відповідь на два теоретичних питання та практично орієнтовану задачу, володіє ґрунтовними знаннями з епідеміології та може чітко висвітлити питання організації та проведення епідеміологічного обстеження.

Оцінка **«добре»** виставляється студенту, який зміг дати повну відповідь на два теоретичних питання та практично орієнтовану задачу, володіє ґрунтовними знаннями з епідеміології та може чітко висвітлити питання організації та проведення епідеміологічного обстеження, але припустився незначних помилок у висвітленні матеріалу.

Оцінка **«задовільно»** виставляється студенту, який зміг дати часткову відповідь на два теоретичних питання та практично орієнтовану задачу, володіє базовими знаннями з епідеміології та може частково та може частково висвітлити питання організації та

проведення епідеміологічного обстеження. допускаючи при цьому незначні помилки у висвітленні матеріалу.
Оцінка «**незадовільно»** виставляється студенту, який не зміг дати відповідь на принаймні одне з теоретичних питань, або практично орієнтовану задачу, володіє елементарними знаннями з епідеміології, має уявлення про зміст основних розділів. На запитання, що стосуються організації та проведення епідеміологічного обстеження відповідає не усвідомлено, допускаючи помилки.

Оцінювання виконання практичних навичок під час підсумкового контролю (диференційований залік)

Оцінка **«відмінно»** виставляється студенту, який, знає хід та послідовність самостійної навчально-дослідницької роботи для виконання практичного завдання, вміє оцінювати бактеріоскопічне, бактеріологічне та молекулярно-генетичне дослідження харкотиння хворого на туберкульоз, демонструє правильне виконання об"єктивного обстеження хворого на туберкульоз, інтерпретує рентгенологічні дослідження, вміє сформулювати діагноз згідно клінічної класифікації та призначити лікування, згідно DOTS-стратегії.
Оцінка **«добре»** виставляється студенту, який допускає неточності при оцінюванні бактеріоскопічного, бактеріологічного та молекулярно-генетичного дослідження харкотиння хворого на туберкульоз, демонструє правильне виконання об"єктивного обстеження хворого на туберкульоз, інтерпретує рентгенологічні дослідження, вміє сформулювати діагноз згідно клінічної класифікації та призначити лікування, згідно DOTS-стратегії дещо помиляється в дозуванні препаратів.

Оцінка **«задовільно»** виставляється студенту, який знає основи практичного завдання, але зазнає труднощів при оцінюванні лабораторних інструментальних досліджень, дослідження харкотиння хворого на туберкульоз, демонструє не зовсім правильне виконання об"єктивного обстеження хворого на туберкульоз, не точно формулює клінічні синдроми та діагноз.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється студенту, який не може продемонструвати вміння об'єктивного обстеження хворого на туберкульоз, не володіє базовими знаннями з предмету «Фтизіатрія», не вміє описати рентгенологічне дослідження пацієнта.

Нарахування індивідуальних балів здійснюють на підставі чинного Положення про організацію освітнього процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи)
12 балів – призові місця на міжвузівських олімпіадах, міжнародних конференціях з наявністю друкованих робіт
11-10 балів – за призові місця на внутрішньовузівських олімпіадах і конференціях з наявністю друкованої роботи
10 балів – за участь (без призового місця) в міжвузівських олімпіадах, міжнародних конференціях з наявністю друкованих робіт
8 балів - за участь (без призового місця) в внутрішньовузівських олімпіадах і конференціях з наявністю друкованої роботи
6 балів – за виготовлення схем, таблиць, мультимедійного забезпечення та відеофільмів – з урахуванням важливості виконаної роботи.

7. Політика навчальної дисципліни/курсу

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг та безпечне освітнє середовище в умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій та надзвичайних станів, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, в тому числі при виникненні надзвичайних ситуацій, регламентованого

основними документами та розпорядженнями щодо організації навчального процесу в ВНМУ ім.М.І.Пирогова та засадах академічної доброчесності.
Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. Ознайомлення з правилами поведінки та техніки безпеки проводиться викладачем на першому практичному занятті.
Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен бути підготовленим до практичного заняття, на заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин, на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.
На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.
На практичних заняттях студент має бути одягнений в робочу форму (медичний халат, шапочка). Студенти, які не мають робочої форми, не допускаються до заняття.
Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри.
При надходженні сигналу «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА» студент повинен пройти в укриття і знаходитись там до відбою даного сигналу.
Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача; при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після виконання практичної роботи.
Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час електронного тестування або опитування.
Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/ загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.
Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/ Загальна інформація/Основні документи) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри https://www.vnmu.edu.ua/ кафедра фтизіатрії з курсом клінічної імунології та алергології черговому викладачу. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має надати заповнений протокол робочого зошиту з відповідної теми, пройти тестування та письмово чи усно відповісти на питання до теми заняття.
Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/ Загальна інформація/Основні документи). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та лекцій та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».
Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни студент може отримати за індивідуальну роботу, обсяг якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно Положенню про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/ Загальна інформація/Основні документи).
Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/ Загальна інформація/Основні документи).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/ Загальна інформація/Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять та лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (https://www.vnmu.edu.ua/ кафедра фтизіатрії з курсом клінічної імунології та алергології/ Студенту або https://www.vnmu.edu.ua/ кафедра мікробіології/ Новини).
Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.
1. **Навчальні ресурси** Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів https://www.vnmu.edu.ua/ кафедра фтизіатрії з курсом клінічної імунології та алергології/ Студенту.

Основна література:

1. Фтизіатрія : підручник / В. І. Петренко, Л. Д. Тодоріко, Л. А. Грищук та ін.; за ред. В. І. Петренка. – Київ : Медицина, 2015. – 471 с.
2. Phthisiology: textbook (III—IV a. l.) / V.I. Petrenko, O.K. Asmolov, M.G. Boyko et al.; edited by V.I. Petrenko. — 2nd edition. – Kiev, 2018. – 416 p.

Допоміжна література:

1. Наказ МОЗ України від 25.02.2020 № 530 «Про затвердження стандартів охорони здоров'я при туберкульозі».
2. Операційне керівництво ВООЗ щодо туберкульозу. Модуль 1: Профілактика — профілактичне лікування туберкульозу (2020, технічний переклад)/EN
3. Операційне керівництво ВООЗ щодо туберкульозу. Модуль 3: Встановлення діагнозу — швидка діагностика для виявлення туберкульозу (2020)/EN
4. Операційне керівництво ВООЗ щодо туберкульозу. Модуль 4: Лікування — лікування лікарсько-стійкого туберкульозу (2020)/EN.
5. Рознатовська О.М. Фтизіатрія : підручник для студентів стоматологічних факультетів / О.М. Рознатовська. – Запоріжжя: Вид-во ЗДМУ, 2014. – 242 с. — режим доступу: http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/919/3/14_Ftyziatriya_stomat_fak.pdf
6. Профілактика туберкульозу. Навчальний посібник для студентів і лікарів- інтернів ВНМЗ IV рівня акредитації та лікарів / В.І. Петренко, М.Г. Долинська, А.В. Александрін, В.В. Петренко — К.: 2Print, 2017. — 88 с. — режим доступу: http://tb.ucdc.gov.ua/uploads/files/prophilaktica.pdf
7. Паліативна та хоспісна допомога хворим на туберкульоз: навчальний посібник (ВНЗ IV р. а.) / Ю.І. Фещенко, В.М. Князевич, О.М. Разнатовська, Н.А. Гріцова /Київ, 2017
8. Ведення побічних реакцій під час лікування хворих на туберкульоз та ко-інфекцію (туберкульоз/ВІЛ-інфекція/СНІД)" / Ю.І. Фещенко, С.О.Черенько, Н.А.Литвиненко та ін.. Київ, 2016 /режим доступу http://phc.org.ua/pages/diseases/tuberculosis/materials ,
9. Позалегеневий і міліарний туберкульоз у хворих на коінфекцію ТБ ВІЛ/ В.І. Петренко, М.Г. Долинська, О.М.Разнатовська — К.: ДКС Центр, 2015.— 112 с. — режим доступу http://tb.ucdc.gov.ua/uploads/files/usaid_170x240_fp_new.pdf
10. Основні синдроми й методи обстеження в пульмонології: навчальний посібник / В.І. Кривенко, І.В. Непрядкіна, О.П. Федорова, С.П. Пахомова, М.Ю. Колесник, І.С. Качан, Т.Ю. Радомська. – Запоріжжя, 2018. – 132 с. - режим доступу: http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/8301/1/Синдроми%20в%20пульмонології.pdf
11. Ведення побічних реакцій під час лікування хворих на туберкульоз та ко-інфекцію (туберкульоз/ВІЛ-інфекція/СНІД)" / Ю.І. Фещенко, С.О.Черенько, Н.А.Литвиненко та ін.. Київ, 2016 /режим доступу http://phc.org.ua/pages/diseases/tuberculosis/materials
12. Фтизіатрія у схемах, таблицях та рисунках : навч.-метод. посібник / О. С. Шевченко, О. І. Чопорова, С. Л. Матвєєва та ін. – Харків : ХНМУ, 2016. – 176 с. - режим доступу: http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/13331/1/Шевченко%20Пособие%20укр%20А4.pdf

13. Актуальні питання фтизіатрії. – Дніпропетровськ: Середняк Т. К., 2014, – 155 с. - режим доступу: https://repo.dma.dp.ua/фтизіатрія.pdf
14. Туберкульоз і права людини: ресурсний посібник. - Центр здоров'я та прав людини імені Франсуа-Ксав'є Баню та Фонд відкритого суспільства. - Фундація медичного права та біоетики України, 2015. – 135 с. - режим доступу: http://medicallaw.org.ua/fileadmin/user_upload/PDF/ресорс/Ресорс_розділ_3.pdf
15. Паліативна та хоспісна допомога хворим на туберкульоз: навчальний посібник (ВНЗ IV р. а.) / Ю.І. Фещенко, В.М. Князевич, О.М. Разнатовська, Н.А. Гріцова. - Київ: Медицина, 2017. – 128 с.
16. Лабораторна діагностика туберкульозної інфекції: навчальний посібник / Ю.І. Фещенко, О.А. Журило, А.І. Барбова. - Київ: Медицина, 2019. – 304 с.
17. Стратегічні напрями розвитку лабораторної діагностики туберкульозу в Україні : методичний посібник / Ю.І. Фещенко [та ін.] ; Нац. ін-т фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського НАМН України. - Київ : Медицина, 2017. - 118 с. : табл., іл. - Бібліогр.: с. 93-95.
18. Соціо-психологічна підтримка хворих на туберкульоз для формування прихильності до лікування : навч. посіб. для студентів і лікарів-інтернів ВНМЗ IV рівня акредитації та лікарів / Л. А. Мельник [та ін.]. - Київ : Бурнос С. О., 2017. - 112 с.

Інформаційні ресурси

1. Національний ресурсний центр з туберкульозу http://tb.ucdc.gov.ua/
2. Вебсайт Центру громадського здоров'я МОЗ України http://phc.org.ua/
3. Питання туберкульозу на сайті ВООЗ http://www.who.int/tb/en/ ; http://www.who.int/tb/ru/
4. Наукова бібліотека (library.vsmu.edu.ua)

Силабус з дисципліни «___Фтизіатрія___» обговорено та затверджено на засіданні кафедри ___29 серпня 2025 року___ (протокол №__1__, від «_29_» _серпня_____ 2025 року

Відповідальний за курс **доцент ЗВО Ольга ПЛИКАНЧУК**

Завідувач кафедри фтизіатрії _____ (доц. ЗВО Людмила КУЛИК)
(підпис) (прізвище та ініціали)